

Legði sitt sjálmorð til rættis:

- Hundurin gav mæ

- Eg segði við meg sjálva, at um tað ikki riggar at fáa ein hund, so er tað einki, sum riggar. So vildi eg heldur bara doyggja, sigur 23 ára gamla Jórunn Davidsen, sum fekk mót uppá lívið aftur, tá hon fekk ein hundahvølp aftaná tvey ár við tunglyndi

PÆTUR HJALMAR EVENSSON

PATURE@SOSIALURIN.FO

Ein, sum kennir til sviðan av tunglyndi, er 23 ára gamla Jórunn Davidsen. Hon veit um nakar, at tað væl ber til at koma burtur úr tunglyndi og síggja ljósið aftur. Í nógvum mánaðir var hon innløgð á psykiatisku deild í Danmark, og við sjálmorðsbrøvum hevði hon lagt sín egna deyða til rættis.

Líkamikið hvussu nógv læknarnir og onnur royndu, so var einki, sum fekk smílið fram á førøysku Jórunn. Men so ein dagin sá hon eina mynd av einum hundi, sum visti seg at bliva ein av hovuðsorsøkunum til, at Jórunn Davidsen fann lívsgleðina aftur og yvirhvøvdur enn er her í dag.

Høg krøv til seg sjálva

Jórunn Davidsen gekk á einum miðnámskúla á Fjóni, sum hevði eitt skúlaheim, har hon eisini búði. Hon hevði nógv vinfólk og treivst væl í skúlanum. Fakliga gekk tað framúr, og tað var gott, tí hon legði nevnliga stóran dent á síni avrik í skúlanum. Men stokkut var gleðin. Jórunn kom undir so mikið stórt persónligt trýst, at tað fekk álvarsligar sálarligar avleiðingar fyri hana.

- Eg hevði ógvuliga høg krøv til meg sjálva. Eg vildi vera líka góð sum øll onnur, eg vildi hava høgkar karakterir, og eg skuldi duga alt. Tað botnaði allarhelst í lágum sjálvsvirði. Í 2. g byrjaði tað at bliva rættiliga ringt, og til síðst so kláraði eg bara ikki meira. Eg koyrði meg sjálva niður við strongd, greiðir Jórunn Davidsen frá.

- Kundi einki annað enn at gráta

Strongdin vant uppá seg, og gerandisdagarnir hjá Jórunn blivu tyngri og tyngri.

- Eg hevði eina kenslu av, at eg var býtt, og at eg einki dugdi. Alt var vónleyst, so eg gavst at eta og sova, og eg gavst at gera skúling. Eg kundi einki, men var bara heilt niðri, fortelur Jórunn, sum byrjaði

at isolera seg sjálva frá umheiminum inni í kamari sínum í skúlaheiminum.

- Míni vinfólk royndu at ringja til mín og banka upp á hurðina. Men eg hevði stongt meg inni, tí eg vildi ikki síggja nakran.

Í roynd og veru vildi Jórunn bara aftur í skúla og gera síni skúling, men líkamikið hvussu hon so royndi, fann hon ikki orkuna til tað.

- Eg kundi sita í fleiri tímar og hyggja eftir einum tónum Word-dokumenti í telduni hjá mær. Eg vildi gera míni skúling, men eg kundi ikki hugsavna meg um tað. Eg skilti ikki hví, og tað var ræðuliga frustrerandi, sigur hon.

- Tað einasta eg kundi var at gráta.

Planlegði sjálmorð

Lívið var so mikið svárt og svart, at Jórunn Davidsen ikki sá nakran annan útveg enn at siga takk og farvæl við at beina fyri sær sjálvari.

- Tað var ikki ein spurningur um eg skuldi gera tað; tað var ein spurningur um nær eg fór at gera tað. Eg var sannførd um, at tað var fyri tað besta, um eg ikki var har - bæði fyri meg sjálva, familjuna og alt annars.

Hon hevði lagt sítt farvæl til rættis og hevði skrivað sjálmorðsbrøv og persónlig brøv til familjulimir.

- Tað bleiv tibetur ikki til meira enn kladdur. Men eg sá tað eitt sindur sum eina venjing, sum gjørdi meg klára til at skriva tey endaligu sjálmorðsbrøvini, sigur Jórunn Davidsen.

Lærararnir boðaðu frá: Bleiv innløgð

Av tí at hon búði á einum kostskúla, varnaðust lærararnir, at okkurt var, sum tað ikki skuldi vera. Teir vóru ørkymlaðir av, at hon hvørki át ella møtti upp til tímarnar. Lærararnir settu teg í samband við skúlavegleiðaran, sum kallaði Jórunn inn til eina samrøðu. Vegleiðarin sendi hana beint víðari til læknan, sum var skjótur at útflyggja henni ymsan

heilivág, so hon kundi fáa tað betur.

Støðan var enn ikki petti betri, og áðrenn Jórunn visti av, var hon innløgð á psykiatisku deild á Odense Universitetshospital.

Noktaði seg sjúka

Jórunn Davidsen fekk staðfest, at hon var tunglynt, men hon noktaði at viðurkenna hesa diagnosuna. Hon trúði ikki uppá, at hon kundi vera sálarliga sjúk og gav heldur sær sjálvari skyldina fyri hennara ólukku.

- Eg helt jú ikki, at nakað var galið við mær, men helt bara, at tað var eg, sum var býtt. Eg føldi ikki, at nakar annar skilti tað. Tunglyndi ljóðaði bara sum ein umskyldningur.

Hon varð síðani innløgð á lukkaðu deild, sum merkti, at hon var innistongd um náttina. Her var hon til fleiri ymsar samrøður og fekk nógvan heilivág.

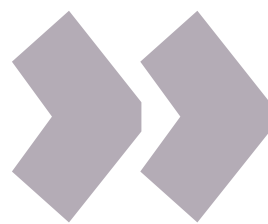
Útskrivað og innløgð aftur

Aftaná at hava verið innløgð í eitt hált ár, varð hon útskrivað og kom heim aftur til familju sína at búgva. Á psykiatisku deild hevði hon fingið antidepressiva og alskyns slag av heilivági. Men einki hjálpti, tí komin heim var hon enn á botninum. Hon lá bara og stardi í veggini, og tað var nærmast ógjøriligt at fáa samband við hana.

Soleiðis koyrði tað í háltannað ár, har hon var innløgð fleiri ferðir við jøvnum millumbilum. Hon viðurkendi enn ikki, at hon var sjúk, og tilveran føldist enn púra líkasæl. Síðani bleiv hon innløgð á lukkaðu deild í psykiatisku deildini í Vordingborg.

Roytti seg skalluta

Á lukkaðu deild royndu læknarnir aftur at geva henni øll møgulig sløg av heilivági; eini átta sløg tilsamans. Men her var einki framsig, og sjálmorðstankarnir hjá Jórunn spóktu enn. Einaferð byrjaði hon uppá ein óvana, sum hon ikki hevði tamarhald á, men sum flutti tankarnar eitt annað stað. Hon fekk tað, sum eitur trikotillomani.

Tíbetur blivu sjálmorðsbrøvini ikki til meira enn kladdur

- Eg kláraði ikki at lata vera við at royta hárið av. Hví, skilji eg ikki. Tað var onkursvegna ein lætti, men tað føldist næstan sum tvingsil. Eg minnst, hvussu eg sat og græt, meðan eg hálaði hárið av. Eg hevði einki tamarhald á tí sjálv og hataði tað, tí eg bleiv jú skallut til síðst, fortelur Jórunn og ásannar, at hon skammaðist,

tá hon knappliga einki hár hevði eftir á høvðinum.

- Eg visti ikki, hvat eg skuldi fortelja fólki, tá tey sóu meg uttan hár. Tað var sera hart. Samstundis skammaðist eg av, at eg var droppað úr miðnámi uttan at vita, hvat framtíðin bjóðaði.

Fekk elektroshokk

Tá ein persónur er so langt niðri, at einki annað riggar, so kann vera neyðugt við elektroshokki, eisini kallað ECT. Og elektroshokk er ikki til fyri stuttleikar. Hetta er ein viðgerðarháttur, mann bara brúkar í serstøkum førum, tí tað kann hava fylgissjúkur við sær, tá mann fær ein slíkan stoyt. Í kjallaranum í Vordingborg vóru hentleikar, har sjúklingar fingi ECT, og læknarnir mettu, at Jórunn Davidsen hevði brúk fyri hesum.

- Eg bleiv lögð í eina song. Har smurdu tey gelé á høvðið hjá mær og settu nakrar lutir fastar í pannuna. So kom eg undir fulla narkosu. Eg varð fastspend, tí mann fær krampa, tá mann fær

